

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה יְיָהּ הַדְּבָר (דרגא תביר) אֲשֶׁר צִוָּה יְדוּד (ויקרא ט, ו)

לא מבואר מה הדבר אשר צוה ה', שהרי בפסוק הבא מתחיל בענין חדש: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קִרְבֵּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ וְאֶת עֲלֹתְךָ..."

אפשר שנרמזה במלה "הַדְּבָר" לשון הנהגה מחד גיסא וכניעה מאידך גיסא. כמו בפסוק (תהילים מז, ד) "יְדַבֵּר עִמָּי תַחְתִּינוּ", ומפרש שם רבי אברהם אבן עזרא: "יְדַבֵּר - ינהג כְּעֶדְר בְּתוֹךְ הַדְּבָרוֹ¹ והטעם הוא מלך על כל הארץ והנה הכל בידו"²

וכך מלמד הפסוק במלותיו יְיָהּ הַדְּבָר ובטעמיו דרגא תביר, על חשיבות ההכנעה כתנאי להשראת השכינה "וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְדוּד"³. וכך נאמר (תהילים לד, יט) "קִרְבֵּ יְדוּד לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דְּפָאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ".

ואכן כך נהג אהרן כמבואר לקמן:

בהנפת האיברים (ט, כא): וְאֶת הַחֲזוֹת וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין הַיְיָ אֶהְרֹן (דרגא תביר) תְּנוּפָה לְפָנַי יְדוּד כְּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה.

בברכתו לעם (ט, כב): וַיֵּשֶׂא אֶהְרֹן אֶת- (ידו) יְדֵיו (דרגא תביר) אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד מֵעֵשֶׂת הַחֲטָאת וְהִעֲלָה וְהִשְׁלָמִים.

בשני הפסוקים מדובר בהנפה כלפי מעלה ובכל זאת הטעם דרגא תביר, ללמד על ענוותו היתרה של אהרן.

זאת לעומת האמור בבני אהרן הקדושים (לקמן י, א): וַיִּקְחֵוּ בְנֵי-אֶהְרֹן נָלֵב וְאֶבִיהוּא, הטעמים מעל המילים, תלישא גדולה קדמא ואזלא, תלשו עצמם מדרכו של אהרן, הקדימו ונכנסו ללא קבלת רשות.

שלום המאירי

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה יְיָהּ הַדְּבָר (דרגא תביר) אֲשֶׁר צִוָּה יְדוּד (ויקרא ט, ו)

רש"י מבאר⁴ (במדבר ל, ב) ע"פ הספרי שהדרגא הגבוהה ביותר בנבואה היא "זֶה הַדְּבָר".

אולם הזהירו חז"ל על סכנת הגאווה (עירובין דף נד עא): "מאי דכתיב 'וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות ומבמות הגיא' ... אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו, תורה ניתנה לו במתנה,

¹ מיכה ב, יב.

² ראה גם רש"י דברים לא, ז: "כי אתה תבוא את העם הזה - ארי את תיעול עם עמא הדין משה אמר ליהושע זקנים שבדור יהיו עמך הכל לפי דעתך ועצתך אבל הקב"ה אמר ליהושע כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם תביא על כרחם הכל תלוי בך טול מקל והך על קדקדן דבָר אחד לדור ולא שני דברים לדור". ראה גם תפארת שלמה על התורה, רבי שלמה רבינוביץ' מרדומסקו, פרשת בראשית: "וזה שאמרו ישראל אל משה דבר אתה עמנו. דבר לשון הנהגה כמ"ש (תהילים מז, ד) ידבר עמי תחתינו. דבר אחד לדור".

³ וראה ברכות מג עב בענין המהלך בקומה זקופה, וסוטה ה עא בענין גסות הרוח.

⁴ רש"י על במדבר ל, ב: "זֶה הַדְּבָר - (ספרי) משה נתנבא (שמות יא) בכה אמר ה' כחצות הלילה. והנביאים נתנבאו בכה אמר ה' מוסף עליהם משה שנתנבא בלשון זה הדבר". ובספרי פרשת מטות פ'סקא א: "זֶה הַדְּבָר. מגיד שכשם שנתנבא משה בכה אמר. כך נתנבא נביאי' בכה אמר. ומוסיף עליהם זה הדבר".

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וכיון שניתנה לו במתנה נחלו אל שנאמר וממתנה נחליאל, וכיון שנחלו אל עולה לגדולה שנאמר ומנחליאל במות. **ואם מגיס לבו הקדוש ברוך הוא משפילו שנאמר ומבמות הגיא.** ואם חוזר בו, הקדוש ברוך הוא מגביהו, שנאמר 'כל גיא ינשא (ישעי' מ, ד)'. ע"כ.

ונרמז בטעמים: **זָה הַדְּבָר** (דרגא תביר), אם רצונכם לזכות ל"וִיִּרְא אֱלֵיכֶם כְּבֹד יְדֹד" בדרגא הגבוהה של "זָה הַדְּבָר", עליכם להיות בבחינת דרגא **תביר**, **לשבור** את הגאווה, ולא להגיס לבכם.

שלום המאירי

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קְרַב אֶל-הַמִּזְבֵּחַ (קדמא ואזלא

רביע מהפך פשטא) **וַעֲשֵׂה (גרשיים) אֶת חֲטָאתְךָ (ויקרא ט, ז)**

רבי אברהם שטרן מבאר⁵: **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קְרַב אֶל-הַמִּזְבֵּחַ** הטעמים קדמא ואזלא רביע מהפך פשטא. משה הקדים והלך ואמר לאהרן **ארבעה** דברים שעי"ז יתחזק אהרן ויקרב אל המזבח, ההיפך **ממה שפשוט** אצלו, שאין קטגור נעשה סגור⁶. שמי שבמדרגה גדולה כל כך כמוך שחטאתך לפניך תמיד עד שגם המזבח נדמה לך כעגל, הוא הוא הראוי להיות מכפר על בני ישראל וראוי לעשות ארבעה דברים ועשה את חטאתך ואת עולתך זה אחד, וכפר בעדך ובעד העם זה שנים, ועשה את קרבן העם זה שלש, וכפר בעדם זה ארבע.

או, כפירוש **רבי משה אלשיך**, שאמר משה לאהרן שדוקא המזבח שעשה בעגל הוא דחה את חטא העגל ביום אחד, וזו זכות לאהרן.

וזו נרמז בטעמים: **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה (קדמא ואזלא)**, כשראה משה שאהרן מיצר, **קדם ואזל** בזריזות, ואמר **אֶל-אַהֲרֹן (רביעי) ארבעה** דברים כדי לזרזו: **קְרַב אֶל-הַמִּזְבֵּחַ** הוא מהפך פשטא, שהפשט היה שלא לקרב שהוא עשה העגל, ואמר לו משה **אדרבה** (הפוך), ע"י המזבח שבנית לעגל נתקרבת למזבח והוא לך למליץ, **וַעֲשֵׂה (גרשיים)** קרבנך, ומזה ראייה שחטא עגל **נתגרש** ונכרת לגמרי שהרי אין קטיגור נעשה סניגור, השלישית וכפר בעדך ובעד העם, שאתה טוב מהם והם צריכים לך. והרביעי ועשה את קרבן העם וכפר בעדם ולא אתה צריך להם.

⁵ **מליצי אש א ניסן-תמוז**, רבי אברהם שטרן, אב"ד גאוועזאמקי ניהייזל, עמ' 52 ועמ' 61.

⁶ **רמב"ן** מביא את המדרש שהמזבח היה נראה לאהרן בדמות שור, והיה מתירא ממנו. ומסביר רמב"ן: "וטעם דבר זה, כי בעבור שהיה אהרן קדוש ה' ואין בנפשו חטא זולתי מעשה העגל, היה החטא ההוא קבוע לו במחשבתו, כענין שנאמר (תהלים נא ה) וחטאתי נגדי תמיד, והיה נדמה לו כאילו צורת העגל שם מעכב בכפרותיו".
רש"י פירש לעיל בפסוק ב: "קח לך עגל - להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה". אך בענין פרה אדומה, שנעשתה ע"י אלעזר ולא ע"י אהרן, פירש רש"י (במדבר יט, כב) "אל אלעזר הכהן - כשם שנקהל על אהרן שהוא כהן לעשות העגל ולפי שאהרן עשה את העגל לא נעשית עבודה זו על ידו שאין קטיגור נעשה סניגור".